

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Tres uirtutes, circa quas uota monastica uersantur, non solu[m] libere seruari posse: sed etiam uoto promitti, exemplo sanctorum patru[m], doceriq[ue] ut uouentur, & promissa exigi. XIX

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

LIBER TERTIVS

Thomas Walden. **Thomas Walden**, in suo libro de sacramentalibus cap. nonagesimo tertio & duobus proxime sequentibus: multipliciter ostendit, ex ueteris & noui testamenti scriptura deduci hanc meritorum communicationem. Christum item & apostolos, sanctosque patres posteris natos seculis, eandem alij impartisse: quinimmo & ethnicos illam sibi concedi petiuisse. In reliquis uero eiusdem tituli decimi capitibus (quae usque ad centesimum quartum protendunt) obiectiones uidefi contra hanc meritoque participationem uibratas: ualide retundit.

¶ Tres uirtutes circa quas uota monastica uersantur, non solum libere seruari posse: sed etiam uoto promitti, exemplo sanctorum patrum, doceri que ut uoueantur. & promissa exigi. **Cap. XIX.**

I. »

¶ **Quarta Lutheri obiectione.** Paupertas, obedientia, & castitas, perpetuo quidem seruari potest: uoueri autem, doceri & exigi non potest. quia in seruando manet libertas euangelica: in docendo uero, uouendo, & exigendo, non manet. Ideo sancti qui ea seruauerunt: libere seruauerunt, seruaturi etiam, si nec uouissent nec docti nec exati fuissent. Quinimmo beatus Antonius hoc carimoniale monachorum genus prorsus ignorauit. libere celebs uixit: & libere etiam incoluit iuxta formam euangelij. Posterius uero eius, libertatem ipsius in necessitate uerterunt: & seruitutem ex illi fecerunt instituto, & solam Antonianam regulam speciem secuti sunt. Ita in principio cum monachi sponte ac libere continerent, obedirent ac pauperes uiuerent: postea transit illa obseruatio in preceptum. Nec ullus fuit Pannutius qui illis resisteret: sicut ipse legitur in concilio Niceno obstitisse caelibatui clericis imponendo. Non igitur probandum est id uoti genus: quod hac tempestate in monasterijs obseruatur. **Hac Lutherus.**

II.

¶ **Responsio.** In assumpta primo loco propositione: prima pars penitus repugnat secundae, & aduersatur. Si enim unaqueque illarum trium uirtutum seruari potest: consequens est quamque earum & bonam esse, & animam saluam. Et cum nulla earum sit ad salutem simpliciter necessaria, nec a deo precepta: constat earum quamlibet esse debitam uoti materiam, & ergo uoueri posse. Quod si queque ipsarum recte uoueri potest: cur non poterunt doceri homines, ut uoto se astringant ad cuiusque illarum obseruationem: cum huiusmodi doctrina, sana sit & recta, animaeque saluti conducens: suffulta (ut late est prius ostensum) uarijs scripturae testimonijs.

monij, & sanctorum patrum exemplis. Rursum si tres illae uirtutes uo-
 ueri possunt. cur non potest earum uotum exigi ab ijs qui monasticae
 uitae subeunt professionem? quoniam nihil tunc ab eis exigitur: nisi il-
 lud cui id uitae genus rationabiliter innititur, ubi uero se constrin-
 xerit uoto religiosi: manifestum est illorum uotum integrum per solutionem
 (ut quae iam sit de praecipito) posse ab illis legitime exigi. Quocirca
 ex eo quod admittit Lutherus, eas tres uirtutes seruari posse, cum non
 sint de eorum numero quae deus nobis agenda praecipit: protinus re-
 cte conficias eandem & uoueri posse, & doceri quod uoueamus, & earum
 uota etiam exigi posse. Neque admittendum est, sanctos patres qui uo-
 ta a se facta seruarunt, ea ipsa (postquam aedita fuere) seruasse libere,
 ut intelligit Lutherus: ea scilicet libertate, quod licuerit postea illos ab
 huiusmodi uotum obseruatione sine noxa desciscere atque discedere,
 quandoquidem resiliatio a proposito et reditus ad seculum post uoti aedi-
 tionem: manifeste repugnat conditioni propriaeque rationi ipsius uoti,
 quod in perpetuum tempus totumque reliquum uitae curriculum fieri
 in monasterijs debet: ex primaria ipsorum institutione. ¶ Quod uero
 deinde adducit Lutherus in hac obiectione de sancto Antonio ere-
 mita celebratissimo: omnino commentitium est, & ab ipso sine autho-
 ritate & exemplo gratis confictum in suae improbae assertiois appro-
 bationem. Quae enim pro se adducet auctor illud attestantem de bea-
 to Antonio, aut quouis alio eremita illustris sanctimoniae: quod libere
 caelebs uixit, secundum eam quam praetendit intelligentiam, & quod libere
 eremum incoluit: ea quidem libertate: quod ex eo uitae genere impune
 & sine noxa potuerit, posita ueste eremitica, ad seculum redire ui-
 tam. Certe de sancto Antonio memoriae proditum reliquit Athana-
 sius episcopus Alexandrinus, quod usque ad centesimum & quintum suae
 aetatis annum (qui & postremus uitae eius fuit) perstitit immo-
 bilis & constans in eremitica professione: quam ab ipsa adolescentia (ut
 pote circiter annum aetatis suae uicesimum) inchoauerat. Neque de ipso
 scribit idem auctor aut alius quisquam: quod inceptum semel id uitae genus
 deseruerit. quod tamen ostendere oporteret ad faciendam fidem: quod
 libere eremum incoluerit & caelibatum itidem libere, id est sine uoto, ob-
 seruauerit. Quinimmo uel unum exhibeat nobis Lutherus anacho-
 ritam: qui post inchoatam uitae eremiticae professionem, ad seculum redie-
 rit sine nota apostasiae, sine ignominia & culpa. & tunc illi credemus,
 astruenti.

III.

Athanasius
 in uita san-
 cti Antonij

LIBER TERTIVS

altruenti primos illos eremitas libere in cælibatu uictitasse, & libere solitudinē incoluisse: cum facultate scilicet redeundi citra ullam reprehensionem aut notā ad secularem habitum, quādo eis placitum fuisset. Sed credimus ipsum desudare multum debere: ad assig-
 III. gnandū illū unum, qualē ab eo exquirimus, eremitam. ¶ Nec minus falsum est, quod in hac subnectit obiectione **Lutherus**: monachos scilicet in principio, libere (id est, citra uotū: & cū facultate retrocedendi ad seculū) continētiam, obediētā & paupertatē obseruasse. quandoquidē à principio nascentis ecclesiæ, qui monasticā profitebantur uitam: se uoto semper astrinxisse leguntur ad persistendū perpetuo, in eo uitæ genere, quod abrenūciātes seculo amplectebantur. Enimvero in secundo p̄sentis libri capite, latius est monstratū: uouendi morem & usum, in exordio legis euangelicæ fuisse, exemplo apostolorum & eorum qui regulā uiuendi apostolicam, post sancti spiritus missionem institutam, tenuerūt. Quod tamen ut firmitus habeatur & certius: adhuc amplius hoc in loco cō-
 1. Timo. 5 probare studebimus. In primus ad **Timotheū** scribens apostolus ait, Adoleſcētioreſ autē uiduas deuota. Cū enim luxuriatæ fuerint, in **Christo** nubere uolunt; habentes damnationē, quia primā fidē irritam fecerunt. Vbi primā fidem uocat **Paulus**, uotum castitatis: quod orbatæ primis maritis, fecerunt, pollicitæ deo, se permanſuras deinceps in uiduali castitate. Sic enim **Hieronymus**: hunc apostoli locum exponit. Habentes damnationem: quia primā fidē irritam fecerunt. Quæ se uiduas (inquit) promiserant permanſuras.
Athanasius Hæc regula, non solum in uiduis: sed & in uirginibus continentibus, quæ primā fidem irritam fecerunt, intelligenda est. **Athanasius** etiam, idem explicans uerbum **Pauli**: ait, Fidem: conuenta dicit & pactioes, Hæc nāq; inanes reddidere conuentiones: quas cum **Christo** pepigerant, quocitca & damnationē adipiscuntur. Hæc ille. Quæ autem conuenta sunt & pactioes, quas cum deo faciunt homines: nisi promissiones & uota rei alicuius agendæ; **Augustinus** quoq; in expositiōe psalmi septuagesimi quinti, pertractās hoc prophetæ dictum, Vouete & reddite. eadem apostoli ad **Timotheum** uerba de uiduis adolescentioribus, in eandem exponit sententiam, dicens. Quid autem ait apostolus de quibusdam: quæ uouerunt & non reddiderūt; habētes (inquit) damnationē: quia primam

nam fidem irritā fecerūt. Quid est, primā fidem irritam fecerunt? Vouerunt: & non reddiderunt. Et in libro ad Pollentiū: eandē dīctorum apostoli uerborū exprimit intelligentiam Augustinus, cū ait. Vnde apostolus de quibusdam quæ cōtinentiā uouent, & postea nubere uolunt: quod eis anteq̄ uouissent, utiq̄ licebat. habentes (inquit) damnationē: quoniam primā fidem irritam fecerunt. Hæc ibi. Constat itaq̄ multiplici sanctorum patrum testimonio: in prædictis apostoli uerbis, per primā fidē, intelligi debere uotum castitatis: à uidiuis, maritali uinculo solutis, factū. Ex quo protinus est consequens: q̄ tēpore nascentis adhuc ecclesiæ, in frequētī uersabatur usu & erat uotū seruandę castitatis, quod præsertim hic astruitur. ¶ Præterea, beatus Hieronymus in libro scriptorum illustriū de Philone loquens: ait. Philo Iudæus natione Alexandrinus de genere sacerdotū, idcirco à nobis inter scriptores ecclesiasticos ponitur: quia librū de prima Marci euangelistæ apud Alexādrīā scribens ecclesia, in nostrorū laude uersatus est. non solū eos ibi: sed in multis quoq̄ prouincijs esse memorans, & habitacula eorū dicēs monasteria. Ex quo apparet, talem primum Christo credentiū fuisse ecclesiam: quales nunc monachi esse nituntur & cupiūt, ut nihil cuiusquā propriū sit: nullus inter eos diues, nullus pauper. patrimonija egentibus diuiduntur: oratiōi uacatur & psalmis, doctrinæ quoq̄ & continētīæ, quales & Lucas refert: primū Hierosolymæ fuisse credentes. Hæc ille. Atqui sub apostolis primi credentes cū subdiderūt se illi disciplinæ regulari: uoto se obstrinxerūt ad cōmuniter uitæ seruādā, quemadmodū in tertio huius libri capite ostēsum ē de Anania. Ergo & i ecclesia Alexādrina à beato Marco instituta ad imitationem ecclesiæ Hierosolymitanæ: etiam fiebant uota. Illius autem ecclesiæ cultores et alumni, erant monachi: & eorum habitacula, à Philone nominantur monasteria. Igitur in principio monachi deuinxerunt se uotorum sacramento: quemadmodum & hac tempestate, contra Lutheri assertionē. ¶ Rursum in historia passionis sancti Matthæi apostoli & euangelistæ: narratur Iphigenia filia regis Aethiopum Eglippi, ad Christum cū toto suo populo per apostoli prædicationē cōuersa, suam uirginitatē dedicasse deo in professione cœnobitica: sacrumq̄ uelamen à sancto Matthæo accepisse, præpositaq̄ fuisse sancto cœtui multarum uirginū

Idem

1. Timo. 5.

V.
Hieronymus
Philo

Actu. 4

VI.
Sanctus
Matthæus.

Y uirginū

LIBER TERTIVS

Hirtacus uirginum: idem seruadæ cōtinentiæ propositū ample xatū. Quam cum **Hirtacus**, **Eglippo** in regno **Aethiopiæ** suffectus, uellet uxorem ducere: sollicitaretq; apostolū ut id ipsum persuaderet **Iphigeniæ**, respondit beatus **Matthæus**, iniquam esse illā petitionē, neq; eam rem ullo pacto tentandā: q; ipsa uirgo, iā regis cælestis esset electa sponsa, & sancto uelamine deo cōsecrata. quare ad terrenas nuptias nequaquā recidere, & reuerti posset unq;. Quod respōsum egre ferens **Hirtacus**, & totus infrendēs: misit paulo post armatos satellites, qui sanctū dei apostolū obruncarēt, & ita glorioso coronatus est martyrio beat^o euāgelista. Sed quid ad hæc dicit **Luther^o**: nōne ea ipsa manifeste cōprobāt, circa primitiuæ ecclesiæ tēpus fuisse uotorum usum: neq; liberā tum fuisse cōtinentiæ p̄fessionem,

VII. Augustinus. cū facultate relabēdi ad nuptias? ¶ Insuper beatus **Augustinus** post susceptū à sancto **Ambrosio** baptismā reuersus in **Africā**: collectis aliquot fratribus mundi cōtemptoribus, cœpit uiuere secundū regulā sub sanctis apostolis constitutā, ut supra etiā est dictū, qui & uorum ædiderunt de seruanda obedientiā, paupertate, & castimonia. quemadmodū attestat ipse **Augustin^o** in sermone quadragesimo ad fratres in eremo. Vbi postquā exemplū obedientiæ ipsius

Gene. 22. **Abraæ** proposuit: exhortando subiungit. Attendite uos filij obedientiæ: qui uotum fecistis & professionē. Vade o tu frater: & fac similiter. Ex quibus uerbis id recte colligitur, nō modo **Augustini** tempore religiosos, mundi conculcatores, uota fecisse: sed & eos, q; sub regula apostolorum in ipsius ecclesiæ initio uixerūt. cum ad illius regulæ exemplū & formā: beatus **Augustinus** suam & suorum uitam uotis obligatam instituerit. Vnde perspicuū euadit, magno opere commendandā esse uotorum æditionē, cū discretione & maturitate factā: ut quæ à principio nascentis ecclesiæ fuerit in usu, & continue deinceps obseruata sit. ¶ Nō itaque opus fuit aliquo **Pannutio**, qui reclamaret obseruationi obedientiæ, paupertatis & castitatis, per uotum in religiosis faciendæ: post liberam anteriore tēpore, & sine uoto (ut ait **Lutherus**) illarum uirtutum obseruationem. quoniam ab ipsius ecclesiæ exordio semper obligatoria & per uotum fuit in monasterijs huiusmodi obseruantia: & nunq; libera. Continētia uero sacerdotū (quæ ne imponeretur clericis lege obligatoria, in cōcilio **Niceno**: restituisse traditur **Pannutius**, qui ea tēpore.

pestate floruit) neq; in ecclesie principio neq; ante illius concilij tēpora legitur fuisse stabilit(er) (ut nūc) indicta ordini sacerdotali. **N**ēpe ut in decretis, distinctiōe tricesima, cap. **N**icena synodus. refert eorū collector, cū patres illius synodi legem ferre uellēt. q; sacerdotes, diaconi & subdiaconi abstinerent deinceps à consortio & usu uxorū, quas ante consecrationem duxerant: refragatus est illi legi tunc constituendæ **P**annutius cōfessor, dissuasitq; eam obligationem tum clericis imponi debere. **C**uius quidē sententiā probauit ipsa synodus: & nihil super ea re in illo cōfessu sanciuit ac definiuit eo tempore. **Q**uare non cōsimile est iudiciū quantum ad hoc, de cælibatu sacerdotū & uotis monasticis. **¶** Quo fit ut execrabilis cēseri debeat & minime toleranda **L**utheri circa hūc sui libri locum impietas: qui uotū sanctorū circa monasticam obseruationē, & qd in huiusmodi professione egiderūt, stultū uocat, eosdemq; sanctos errore lapsos: modum uouendi aliorū probasse dicit, ob feruorē tamen spiritus & fidē: ipsos à deo illius errati ueniam esse cōsecutos. **Q**uid enim aliud hæc impia sonant uerba: nisi interiorē afflatum à spiritu sapientiæ & ueritatis factū, ad deuotū se deo per arctitudinis claustralis susceptionē, esse stultitiā & errorē? Et ita ab ipso sapientiæ spiritu, stultitia suggereretur cordibus hominū: & à spiritu ueritatis, error. **¶** Nec minus detestanda est ea improbitas: qua sanctissimum patrem **F**ranciscum, uerum mundi contemptorem & singularem paupertatis amatorē, aberrasse à recta uia ut hominem dicit, in condenda sua regula pro instituendo ordine fratrum minorum, quod eam uocauerit euangelium, tum (inquit) q; euāgelium omnibus commune; ad suos fratres uisus sit contrahere, quasi soli illi essent **C**hristiani. tum q; in euangelio contenta (ait) uouerunt omnes in baptismo: & ergo illa non debere iterū uoueri in sua regula. tum deniq; q; suos ad cælibatū astrinxit & abstinentiā à cōtractanda pecuniā: quæ non continentur in euangelio. **N**ēpe sanctus ille pater nequaquā suā regulam legitur uocasse euāgelium: ut ipsi impingit **L**utherus, sed in illius frontispicio & primo in limine ita profatur. **R**egula & uita fratrum minorum: hæc est. **D**omi-
ni nostri **J**esu **C**hristi sanctum euāgelium obseruare. **I**d est, secundū formā in euāgelio expressam, & à dño nostro apostolis ad prædicandum missis præscriptam: uitam suam instituere. **P**lanum est

Pannutius
confessor

VIII.

Sanctus
Franciscus.

LIBER TERTIVS.

Lucæ. 9 aut, ad eam normā euāgelicā qua prohibent̄ portari sacculus & pe-
Marci. 6 ra in uia, calceamēta in pedibus, & in zonis pecunia, ab ijs qui euā-
 gelizant uerbū dei: nō oēs astringi Christianos. Dictū etiā est su-
 pra, capite huius libri duodecimo, in baptismo nulla fieri uota: neq̄
 quenq̄ tum se uoto alligare ad ea seruanda quæ in euangelio con-
 tinent̄. Vnde nec beatus Franciscus suæ regulæ professores uoto
 constrinxit ad obseruationem eorū, omniū quæ in euangelio con-
 tinent̄ (quippe dei præcepta ibidē cōprehensa: non cadūt sub uo-
 to) sed dūtaxat ad obedientiæ paupertatis & castitatis integrā cu-
 stodiā: quæ in euāgelio non præcipiuntur, sed tantūmodo consu-
 luntur. Quo quidē in facto, nequaq̄ solis suis fratribus Christiano-
 rū nomē uendicauit: sed omnibus fidelibus cōmune (ut sem̄ p̄ fuit)
 illud dimisit. Deniq; id nequaq̄ uero cohæret: celi batū in euāgelio
Math. 19 non contineri. cū aperte insinuetur à domino, per eunuchos: qui
 se castrant propter regnū dei. Falsum est illud nihilo minus, quod
Math. 10 adiungit Lutherus: abstinentiam à contrectanda pecunia non cō-
 tineri in euangelico codice. Designatur enim eo domini nostri uer-
 bo: quo prohibentur discipuli eius ad prædicandū euāgelii ituri,
 portare pecuniam in zonis suis. Et quāuis id ipsum aperte non expli-
 caretur in tota euāgelij pagina: haud tamē aduersatur alicui loco
 euangelico, immo q̄ proxime cū euangelio conspirat. quoniā suc-
 cidit cupiditatis materiam: & ad omnimodā rerum temporalium
 abrenunciationem (quam commendat euangelium) inducit. Sed
Innocentius quid opus est huic negotio defendendæ beati Francisci regulæ à ca-
tertius. lumnia Lutherana: hic diutius insistere: cum illa ab Innocentio
 tertio, apostolicæ sedis præside, diuina (ut id ageret) reuelatiōe ad-
 monito, fuerit superstitē adhuc beato Francisco approbata. quem
 admodum præclare refert sanctus Bonauētura: in opusculo de ui-
 ta beati patris Francisci conscripto. Hæc sane approbatio, suffici-
 ens est munimentū cōtra omnes Lutheri cauillos & obrectatiōes:
 quibus in sanctum dei uirū oblatrat, ut post hac obstruat os loquē-
 tū iniqua. Ad hæc, eadē regula ab Honorio tertio, proximo Inno-
 centij in summo pontificatu successore fuit confirmata: & à Gre-
 gorio nono deinceps declarata. Deinde à sancto Bonauētura, eadē
 particulatim à capite ad calcē usq; explicata est: in uno opusculo
 tuorū, quod inscribitur, declaratio super regulā minorū. Et demū
 nostra

nostra ætate ab insigni & præclaræ eruditiois uiro **Gaspere Saſge** ro: Franciscanæ professionis alūno, eadē egregie est defenſa in calce luculenti ſui opis, qđ inſcripſit de uita **Chriſtiana**, & monaſtici inſtituti ad eā optima quadratura. ¶ **Demū** nec beato patri **Bernardo Cisterciensis ordinis clarissimo ſplēdori**, parciť **Lutherana impietas**: circa hūc libri ſui de uotis monaſticiſ locū. quē dicit, ſub uoto, ſed ſine uoto & nō ſecundū uota uitā duxiſſe. perinde atq; apoſtoluſ **Pauluſ** (inquit) ſub lege ſed ſine lege uixit. Immo neq; **Bernarduſ** (ait) uotū ſuū per omnia ſeruauit, citra tamē peccatū: quādo in cauſis papalibuſ relicto monaſterio perambulabat terras, quod de uſ uoluit: ne inſtitutū uotorū apud ſe ratū habere crederet. **Hæc Lutheruſ**. In quibuſ id primū occurrit abſurdū: qđ perhibet beātū **Bernardū** ſine uoto in domo cœnobitica uixiſſe. quē utiq; cōſtat in ſuiſ diuerſiſ operibuſ præſertim in libro de præcepto & diſpenſatione: palam edocuiſſe arctam uotorum integre obſeruandorū obligationē. Quinimmo ſecū pugnāt **Lutheruſ**, cum ſubnectit eundē ſanctū patrem non per omnia uotum ſuum ſeruaiſſe: innuēſ hiſ uerbiſ, ipſum ædidiſſe uotū: quod ante negarat. Neq; ſimilitudo illa de **Paulo** apoſtolo, qđ ſub lege ſed ſine lege uixerit: propoſito **Lutheri** confirmando quicq; confert. Nempe lex **Moyſi** tempore prædicationiſ beati **Pauli** declinauit ad occaſum: quam tamē interdum **Pauluſ** ut aliorum conſuleret ſaluti, etiam ſine noxa ſeruauit. At non ita uotorum obſeruatio tempore beati **Bernardi** ſerebatur ad ueſperam: ſed in meridiano fuit ſuo ſplēdore, neq; in terea ſuum amiſit uigorem. Sed nec minus illud eſt impium, qđ in uerbiſ ſupra dictiſ **Lutheruſ** impingit ſanctō uiro **Bernardo** uotum trāſgreſſionē: quando ob cauſaſ ſummorū pontificum cogebatur diuerſaſ peragrarē regionē, relicto ſuo monaſterio. Sane in uituſ propemodum & trepiduſ ſuſcepit ſanctuſ ille pater negociū illud ſedandi ſchiſmatis: quod inter **Innocentium ſecundū** & **Petrū Leonis** excitatū graſſabatur in eccleſia dei. neq; ulliſ pepercit laboribuſ: ut diſcuſſa ueritate redderetur tranquillitaſ pax & unio eccleſiaſtici ſtatui. Cūq; peracta diligenti indagine electioſ factæ à patribuſ ſupremiſ, ad quos eligendi ſummi pontificiſ ſpectat officiū: cōperiffet **Innocentiū** canonicē electū eſſe, & uerū in eccleſia **Chriſti** uicariū: acceſſit regēſ & principiſ terræ, petiuit **Germaniam**,

IX.
Beatus
Bernardus.

Pro ſanctō
Bernardo
apologia.

Innocentius
ſecundus.

maniam, Angliam, Italiam, pererravit & Galliã: ut induceret oēs ad obedientiã Innocentio præstandã, tanq̃ uero sedis apostolicæ moderatori. & tam arduã prouinciã adeo feliciter expleuit: ut demũ redierit concordia & unitas ecclesiastica. Verũ hic percontandum est à **Luthero**: cur in istis & alijs sancti uiri profectiõibus & expeditionibus pro ecclesiæ catholicæ utilitate, nõ potuerunt ab eo uota monastica seruari: aut cur integre non fuerunt ab eodem seruata, haud minus q̃ si monasterij tectis fuisset conclusus? Nonne sine uotorum monasticorũ iactura potest suscipi profectio à religiosis extra septa monasterij: potissimũ ea quæ fit suorũ patrũ & præpositorũ iussu? An in tali uitarũ peragratiõne ob legitimã causam facta, labefactatur obedientia? cũ ea fieri non soleat nec debeat: sine patris monastici consensu. Vel utrũ paupertas illic læditur: ubi aut communibus monasterij impẽs comparatur uiaticũ, aut eleemosynis? Sed neq; castitas ibidẽ periclitatur apud eos, qui tectis monasterij conclusi: semper caste uixerunt. Certe non minus in bonisq̃ malis hominibus: uerum est illud uerbũ Horatianum. Cælum non animum mutant: qui trans mare currunt.

¶ Vota monastica nequaquã diuinis repugnare p̃ceptis: neq; officijs charitatis, quæ proximis debemus **Cap. XX.**

- I. **Ona** Lutheri obiectio. Monachalis professionis institutum repugnat dei præceptis: & illi in primis, q̃ debemus Christi nomen uenerari & in eo salutem sperare. Quoniam religiosi extincto propemodum & abiecto Christi nomine: suum erigunt. Non em̃ Christiani amplius nec filij dei: sed **Benedictini, Dominicani, Franciscani, Augustiniani** que dicuntur. Hos ut suos patres præ Christo iactant. Neq; hoc nomine salui & iusti fieri præsumunt, q̃ baptizati, q̃ Christiani sunt: sed hoc solo, q̃ sui ordinis nomẽ habent. Ideo in suo nomine confidunt, in hoc gloriantur: quasi baptisus & fides iam olim uelut naufragio perierint. Non ergo assumunt & inuocant nomen domini, nisi in uanum: sed nomen suũ, quod per opera erexerunt. Quare damnanda est profus hæc uitæ cõditio. Hæc **Lutherus**. ¶ **Responso.** In hoc cauillo plus est contumeliarum et calumniæ: q̃ solidæ rationis. Ideo paucisei satisfaciendum est, hæc religiosorum denominationes à primarijs ordinum
- II.